

Kłodzka Wstęga Sudetów
Lokalna Grupa Działania

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”

Kłodzka Wstęga Sudetów
Lokalna Grupa Działania

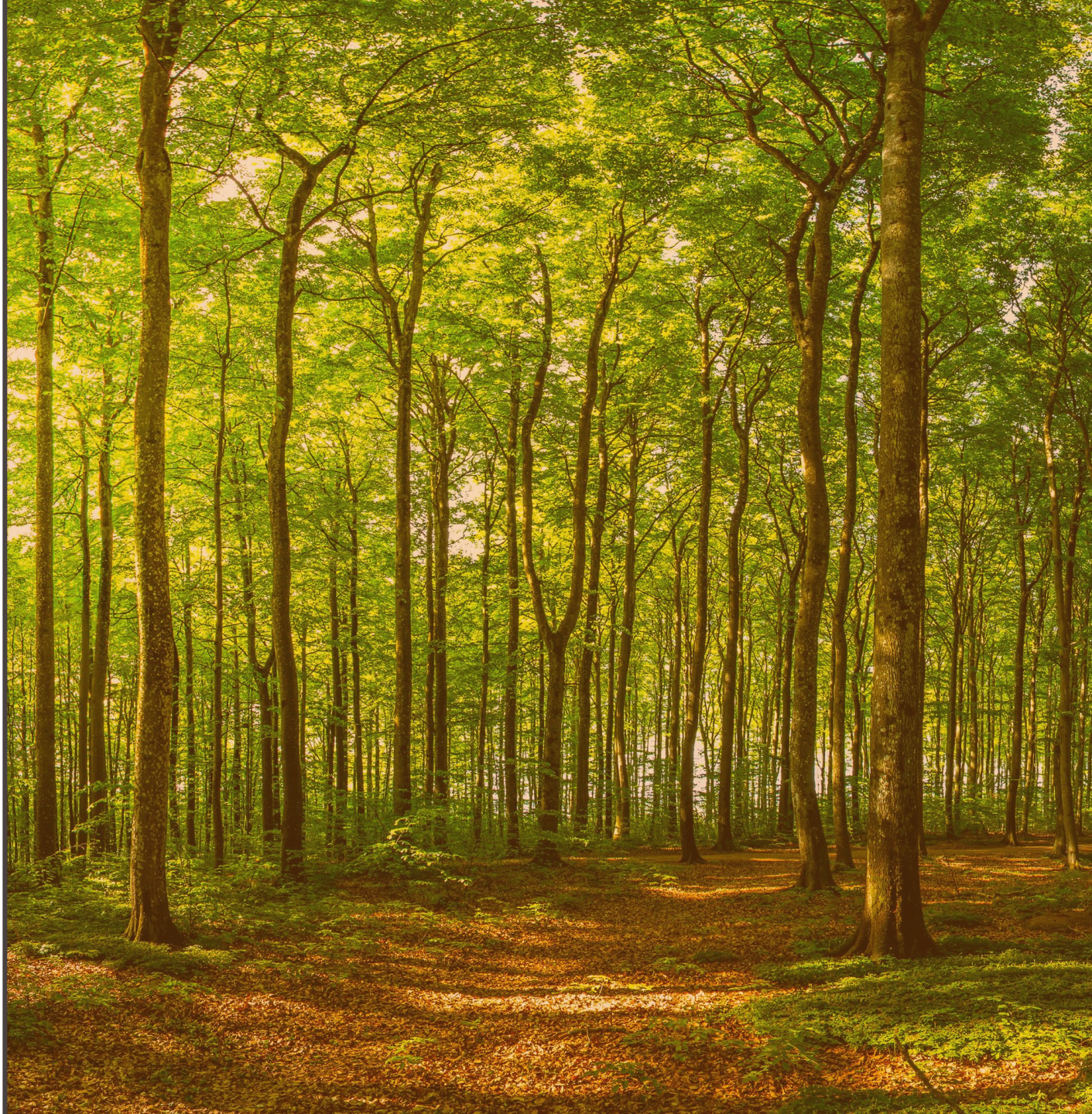

STRATEGIA ENERGETYCZNA ZIEMI KŁODZKIEJ

Raport indywidualny dla gminy

KUDOWA-ZDRÓJ

MAJ 2024

Zmiany klimatyczne, w tym sposób łagodzenia ich skutków oraz próby spowolnienia i zatrzymania podejmowane przez UE, stawiają przed jednostkami samorządu terytorialnego w całej Polsce istotne wyzwania. Gmina Kudowa-Zdrój, jako świadoma niniejszych zagrożeń, dążąca do zrównoważonego rozwoju i sprawiedliwej dla wszystkich swoich mieszkańców transformacji, partycypowała w opracowaniu, a w konsekwencji objęta jest zapisami Strategii Energetycznej Ziemi Kłodzkiej. Dokument ten powstał w ramach prac Kłodzkiej Wstęgi Sudetów-Lokalnej Grupy Działania, którą współtworzy m. in. 11 gmin powiatu kłodzkiego. Wartością stowarzyszenia jest budowanie grupy partnerskiej, które ma miejsce nieprzerwanie od 2005 r., a obszar cechuje się spójnością ideową, przestrzenną, przyrodniczą, historyczną, kulturową, społeczną i gospodarczą. Obecnie Stowarzyszenie liczy 73 członków, z czego 14 to przedstawiciele sektora publicznego

Strategia Energetyczna Ziemi Kłodzkiej stanowi dla gminy Kudowa-Zdrój realne wsparcie w prowadzeniu działań strategicznych i wdrożeniowych w zakresie dochodzenia do neutralności klimatycznej oraz sprawiedliwej transformacji energetycznej. Ponadto dokument to wyraz współpracy oraz wzajemnego, wewnętrznego wsparcia 11 gmin powiatu kłodzkiego. Przez to jest opracowaniem ambitnym i nowoczesnym, ale równocześnie realnym oraz wykonalnym. Stanowi jeden z pakietu dokumentów międzygminnej polityki klimatycznej Kłodzkiej Wstęgi Sudetów.

Dokument powstał jako wyraz i z perspektywy realizacji zdefiniowanego celu kluczowego – „Już dziś tworzymy klimat jutra - Ziemia Kłodzka 2050 – regionem neutralnym klimatycznie”. Podkreśla on najwyższą wartość Kłodzkiej Wstęgi Sudetów-Lokalnej Grupy Działania, jaką jest współpraca, która umożliwi osiągnięcie wspólnych, ambitnych zamiarów.

DLACZEGO WSPÓLNE DOCHODZENIE DO NEUTRALNOŚCI KLIMATYCZNEJ JEST DLA GMINY WARTOŚCIĄ?

Gmina Kudowa-Zdrój, świadoma konieczności podejmowania działań z zakresu transformacji energetycznej, zdecydowała się współtworzyć dokument je programujący wraz z 10 gminami powiatu kłodzkiego. Jako członek Kłodzkiej Wstęgi Sudetów – Lokalnej Grupy Działania dostrzega wartość i szerokie możliwości wynikające ze współpracy między samorządowej.

WSPÓŁPRACA WE WDRAŻANIU STRATEGII:

STRATEGIA POZWOLI:

- Umożliwi wymianę dobrych praktyk i stworzenie wspólnej bazy wiedzy, zasobów
  - Pozwoli na realizację projektów o większej skali, mniejszym kosztem
  - Prowadzić będzie do lepszego wykorzystania zasobów, takich jak infrastruktura, wiedza specjalistyczna czy doświadczenie
  - Umożliwi rozwiązywanie, w sposób bardziej efektywny niż w pojedynkę, wyzwań i problemów zbieżnych w całym regionie
  - Zwiększyć może efektywność działań w odniesieniu do skali regionalnej czy wojewódzkiej, co przełoży się może na procesy decyzyjne na wyższych szczeblach władzy
  - Podwyższyć może renomę i atrakcyjność całego regionu, co bezpośrednio przyczyni się do wzrostu gospodarczego
  - Przyczyni się do rozszerzenia i wdrażania idei wzajemnego wsparcia oraz partnerskiego modelu współpracy
- Określić kierunki interwencji i wsparcia dla jednostek samorządu terytorialnego w kontekście sprawiedliwej transformacji energetycznej
  - Osiągnąć wspólną wizję regionu w roku 2050 (jaką jest neutralność klimatyczna)
  - Zaangażować każdego chętnego mieszkańca do współdziałania na rzecz neutralności klimatycznej
  - Uporządkować działania administracji samorządowej
  - Określić hierarchię istotności poszczególnych działań
  - Zintegrować działania różnych interesariuszy i podmiotów oraz jednostek samorządu terytorialnego
  - Podkreślić istotę konieczności dojścia do neutralności klimatycznej i sprawiedliwej transformacji energetycznej oraz jej promowanie i edukację

CELE W RAMACH DOJŚCIA DO NEUTRALNOŚCI KLIMATYCZNEJ 2050

Gmina Kudowa-Zdrój wraz z pozostałymi członkami KWS-LGD wypracowały wspólny pakiet 5 celów strategicznych oraz odpowiadające im cele operacyjne, które stanowią bazę ścieżki dojścia do neutralności klimatycznej regionu. Cele te realizowane będą poprzez poszczególne działania i projekty.

CELE STRATEGICZNE

CELE OPERACYJNE

CEL 1

ROZWINIĘTA I
DOSTOSOWANA
INFRASTRUKTURA
TECHNICZNA

Cel 1.1.
Rozwój mocy
wytwórczych OZE
oparty na lokalnych
potencjałach

Cel 1.2.
Dostosowanie
infrastruktury
elektroenergetycznej
do rozwoju OZE

Cel 1.3.
Niskoemisyjne
ciepłownictwo i
gospodarka
komunalna

CEL 2

RACJONALNIE I
EFEKTYWNI
WYKORZYSTYWANE
ZASOBY

Cel 2.1.
Planowanie
przestrzenne dla
zielonej
transformacji

Cel 2.2.
Zapewnienie
efektywności
energetycznej
budynków, procesów
i przestrzeni

Cel 2.3.
Opracowanie
zrównoważonych
praktyk rolniczych i
leśnych

Cel 2.4.
Ochrona zasobów
naturalnych i
minimalizacja zużycia
surowców

CEL 3

SKUTECZNY SYSTEM
WSPÓŁPRACY

Cel 3.1.
Sprawnie
funkcjonujący
system energetyki
obywatelskiej

Cel 3.2.
Rozwój
przedsiębiorczości
przyjaznej dla
klimatu

Cel 3.3.
Podniesienie
sprawności
instytucjonalnej
gmin

Cel 3.4.
Podniesienie
sprawności
instytucjonalnej KWS
LGD

CEL 4

SPRAWNIE
FUNKCJONUJĄCY,
NISKOEMISYJNY I
DOSTĘPNY TRANSPORT

Cel 4.1.
Zapewnienie
dostępu do
zielonego transportu
publicznego

Cel 4.2.
Transport
indywidualny
przyjazny dla klimatu

Cel 4.3.
Zintegrowana i
cyfrowa polityka
transportowa

Cel 4.4.
Zrównoważony
transport osób i
ładunków w
kluczowych dla KWS
branżach

CEL 5

UGRUNTOWANY ZIELONY
WIZERUNEK REGIONU
ZAMIESZKANEGO PRZEZ
ŚWIADOME
SPOŁECZEŃSTWO

Cel 5.1.
Budowa
świadomości
klimatycznej i
sprawczości
mieszkańców

Cel 5.2.
Budowa kompetencji
dla zielonej
transformacji

Cel 5.3.
Sprawnie
funkcjonująca
ekoturystyka

CHARAKTERYSTYKA GMINY KUDOWA-ZDRÓJ

gmina miejska

- kurort uzdrowiskowo-turystyczny z usługowymi funkcjami gospodarczymi
- bezpośrednie sąsiedztwo z Republiką Czeską

POŁOŻENIE

Mieści się w północnej części Ziemi Kłodzkiej i powiatu kłodzkiego, w oddaleniu ok. 37 km od miasta powiatowego. Od południa graniczy z gminą Lewin Kłodzki oraz Szczytna, od wschodu z gminą Radków. Północna i zachodnia granica jest zaś granicą państwową z Czechami. Gmina posiada podpisane umowy z 4 miastami partnerskimi: Náchod (Czechy), Hronov (Czechy), Horn-Bad Meinberg (Niemcy) oraz Tuchola (Polska).

DEMOGRAFIA

Według danych na 2022 rok gmina zamieszkiwana była przez 9 392 mieszkańców, z czego 57% to osoby w wieku produkcyjnym. W zgodzie z ogólnoeuropejskim trendem społeczeństwo starzeje się, a osoby w wieku poprodukcyjnym w 2022 r. stanowiły 28% ludności, co oznacza wzrost o 3 p. p. względem 2017 roku. W gminie obserwowany jest spadek ogólnej liczby ludności, w porównaniu z 2017 rokiem o ok. 626 osób (-6%). Zgodnie z prognozami trend ten do końca dekady będzie się utrzymywać. Średnia gęstość zaludnienia gminy wynosi 277 os./km².*

TRANSPORT I KOMUNIKACJA

Przez gminę przechodzą droga krajowa nr 8, prowadząca bezpośrednio do przejścia granicznego Kudowa Słone-Náchod oraz droga wojewódzka nr 387, a także niezelektryfikowana, jednotorowa linia kolejowa nr 309. Na jej terenie mieści się 1 stacja kolejowa. Przez gminę przebiega jeden z głównych korytarzy rowerowych

w województwie dolnośląskim - Trasa Kłodzka.

ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE

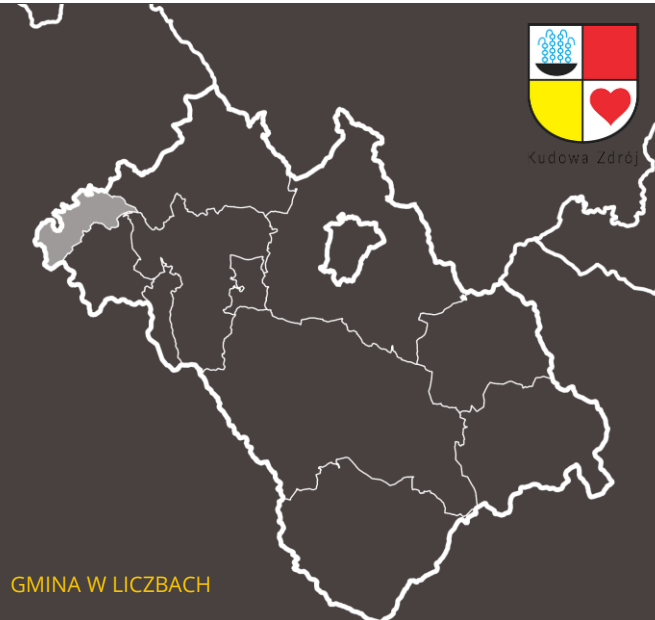
Gmina cechuje się wysokimi walorami przyrodniczymi i większość jej powierzchni stanowią tereny chronione przyrodniczo i krajobrazowo. Na obszarze gminy znajduje się Park Narodowy Gór Stołowych wraz z otuliną, obszary Natura 2000 (100% powierzchni jst) oraz pomniki przyrody. Najważniejszym zasobem gminy są naturalne wody mineralne, stanowiące uzdrowiskowy bodziec rozwojowy.

GOSPODARKA

W gminie w 2022 roku w rejestrze REGON zarejestrowanych było 1 198 podmiotów gospodarki narodowej, co względem roku 2017 stanowi wzrost o 124 podmioty. Liczba podmiotów wpisanych do rejestru na 1000 ludności wynosiła 128. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym to 5,1%*. Znaczącym sektorem gospodarki jest turystyka, w szczególności uzdrowiskowa, cechująca się wysokim potencjałem i stopniem rozwoju. Ponadto na terenie gminy istnieją dogodne warunki do uprawy turystyki sportowej i górskiej. Na mapie potencjalnej atrakcyjności inwestycyjnej miasto wyróżnione zostało złotą gwiazdą i zaliczone do najwyższej klasy A dla gospodarki narodowej, przemysłu, handlu i naprawy, zakwaterowania i gastronomii oraz działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej. Miejscem pracy dla wielu mieszkańców Kudowy-Zdrój są przedsiębiorstwa zlokalizowane po czeskiej stronie granicy.**

Kudowa Zdrój

GMINA W LICZBACH

Liczba miejscowości: **1**

Odległość do Kłodzka: **około 37 km**

Lesistość: **47,2%**

Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym: **5,1%**

Podmioty gospodarki narodowej: **1 198**

Dochód gminy ogółem: **69,9 mln zł**

Dochody ogółem budżetu gminy na 1 mieszkańca: **7 393 zł**

34 km²

2%

powierzchni obszaru KWS

9 392

10%

ludności KWS

-6%

zmiana w latach 2017 - 2022

* Bank Danych Lokalnych GUS (data pozyskania: listopad 2023 r.).

** Strategia Rozwoju Gminy Kudowa-Zdrój na lata 2021-2027.

STAN ENERGETYKI NA OBSZARZE GMINY

SIEĆ ELEKTROENERGETYCZNA

Na terenie gminy nie funkcjonuje żadna konwencjonalna elektrociepłownia, sieć jest zasilana w głównej mierze z krajowego systemu elektroenergetycznego. Przez Kudowę-Zdrój przebiegają linie napowietrzne wysokiego napięcia, a także linie napowietrzne i kablowe średniego i niskiego napięcia. Ponadto na terenie jednostki znajdują się stacje transformatorowe SN/nN i złącza kablowe średniego napięcia SN. Obecne zapotrzebowanie na energię elektryczną, przedstawione w poniżej tabeli, pokrywane jest z istniejącej infrastruktury. Łączne zużycie wszystkich odbiorców z terenu gminy Kudowa-Zdrój w 2022 r. wynosiło 24 770,52 MWh. Stan techniczny sieci i pozostałej infrastruktury elektroenergetycznej oceniany jest jako dobry. Na terenie Kudowy-Zdroju energia z OZE produkowana jest dzięki mikroinstalacjom, których liczba z roku na rok się zwiększa, a ilość energii wprowadzonej do sieci wyprodukowanej ze źródeł OZE w 2023 r. (do listopada) wynosiła 944,135 MWh. Dla porównania w całym 2021 r. było to 322,811 MWh.

Gmina Kudowa-Zdrój cechuje się umiarkowanym potencjałem do rozwoju elektrowni bazujących na odnawialnych źródłach energii.

Dane dotyczące ilości odbiorców i zapotrzebowania na energię elektryczną w gminie Kudowa-Zdrój

Taryfy	2021				2022			
	umowy kompleksowe		umowy dystrybucyjne		umowy kompleksowe		umowy dystrybucyjne	
	liczba odbiorców	zużycie (MWh)	liczba odbiorców	zużycie (MWh)	liczba odbiorców	zużycie (MWh)	liczba odbiorców	zużycie (MWh)
SN (taryfa B)	5	1 957,65	12	6 019,02	5	1 730,06	12	6 241
Nn (taryfa C, G, R), w tym:	4946	10 813,45	195	5 193,8	5077	11 155,46	195	5 644
C	322	2 569,6	brak danych w podz. na poszczególne taryfy		326	2 941,17	brak danych w podz. na poszczególne taryfy	
G	4624	8 243,85			4751	8 214,29		
Suma zużycia (MWh)	23 983,92				24 770,52			

Dane Tauron Dystrybucja S. A.

*Ilość energii wprowadzonej do sieci wyprodukowanej ze źródeł OZE w 2023 roku (do listopada)

SIEĆ GAZOWA

Udział ludności korzystającej z sieci gazowej w 2022 r. wyniósł 90,0%, co względem roku 2012 stanowi wzrost o ok. 16 p. p. Długość czynnej sieci dystrybucyjnej gazu względem ubiegłych 10 lat wzrosła o 16%. Zgodnie z danymi PGNiG, PSG zużycie gazu w 2022 r. w gminie kształtowało się na poziomie 102 051,74 MWh, przy liczbie odbiorców 5 970, z czego ok. 96% to gospodarstwa domowe.

SIEĆ CIEPŁOWNICZA

Na terenie gminy miejskiej Kudowa-Zdrój nie funkcjonuje żadna ciepłownia systemowa, budynki mieszkalne, zarówno jedno jak i wielorodzinne, zasilane są głównie z lokalnych kotłowni indywidualnych. Spośród źródeł ciepła w budynkach mieszkalnych największym udziałem, wynoszącym ok. 39%, kocioł gazowy / boiler gazowy / podgrzewacz gazowy przepływowy / kominek gazowy oraz kocioł na paliwo stałe (węgiel, drewno, pellet lub inny rodzaj biomasy) – ok. 28%.

EFEKTYWNOŚĆ ENERGETYCZNA

Struktura wiekowa budynków mieszkalnych wskazuje na duże zapotrzebowanie na energię. Szacowana skala występowania zjawiska ubóstwa energetycznego w gminie wynosi 11,6%.

122

ilość wytwórców OZE

1,085

[MW]

łączna moc zainstalowana w OZE

944,135

[MWh]

ilość energii wyprodukowana z OZE*

11,6%

szacowana skala występowania zjawiska ubóstwa energetycznego

73 904

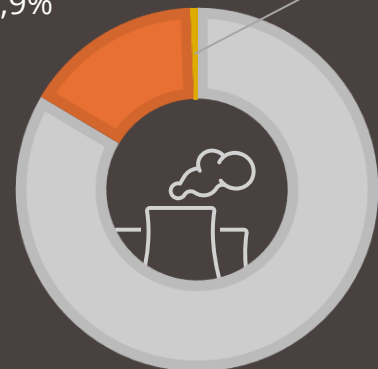
[tCO2e]

emisja CO₂ gminy w 2022 r.

UDZIAŁ SEKTORÓW W EMISJI CO₂

Transport
15,9%

Odpady
0,6%

Energia stacjonarna
83,5%

DOTYCHCZASOWE DZIAŁANIA NA DRODZE DOJŚCIA DO NEUTRALNOŚCI KLIMATYCZNEJ

Transformacja energetyczna, przebiegająca w sposób sprawiedliwy, a także zadania z zakresu dochodzenia do neutralności klimatycznej były i są przez gminę traktowane jako zagadnienia szczególnie istotne od lat. W związku, z czym jednostka podejmowała i prowadzi szereg działań wspierających rozwój w kierunku zrównoważonym. Poniżej wskazano przykładowe:

Gminne dokumenty strategiczne zawierają zapisy uwzględniające cele klimatyczne:

Strategia Rozwoju Gminy Kudowa-Zdrój na lata 2021-2027:

- W ramach celu strategicznego 4 dokument wskazuje cel operacyjny „Poprawa lokalnej i ponadlokalnej dostępności komunikacyjnej oraz rozwój infrastruktury drogowej”, w ramach którego jako kierunek działań wymieniana jest organizacja sprawnego i ekologicznego transportu zbiorowego
- Odnosząc się do celu strategicznego 4 podniesiony został cel operacyjny „Ekologiczna Kudowa-Zdrój”, a najważniejszymi kierunkami działań są przeciwdziałanie zanieczyszczeniu środowiska naturalnego poprzez rozbudowę i modernizację infrastruktury technicznej, poprawa jakości powietrza poprzez ograniczanie niskiej emisji i wdrażanie gospodarki niskoemisyjnej, edukacja ekologiczna, a także dostosowanie do zmian klimatu i zapobieganie ryzyku

Program Ochrony Środowiska dla Miasta Kudowa-Zdrój na lata 2020-2023, z perspektywą do roku 2027

- Jako cele interwencji zdefiniowane zostały m. in. poprawa jakości powietrza czy łagodzenie skutków zmian klimatu
- Dokument wskazuje, iż konieczne będzie dostosowanie systemu energetycznego do wahań zapotrzebowania zarówno na energię elektryczną, jak i ciepłą, m.in. poprzez wdrożenie stabilnych niskoemisyjnych źródeł energii. Wskazuje, że w przyszłości należy postawić w szczególności na rozwijanie alternatywnych możliwości produkcji energii na poziomie lokalnym, szczególnie na potrzeby ogrzewania i klimatyzacji na terenach o mniejszej gęstości zaludnienia, a w tym na wykorzystanie odnawialnych źródeł energii: słonecznej, wiatrowej i biomasy oraz zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii na obszarach wiejskich.

Jednostka dysponuje ponadto uchwałą w sprawie Aktualizacji założeń do **planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe** dla Gminy Kudowa-Zdrój.

Gmina bierze udział w programach „Czyste powietrze” oraz „Ciepłe Mieszkanie”.

Gmina jest w trakcie realizacji zadania pn.: „Energoozczędne oświetlenie uliczne i drogowe przy drogach publicznych na obszarze Gminy Kudowa-Zdrój”. Projekt polega na wymianie opraw z sodowych na typu LED, która przyczyni się do poprawy jakości światła i komfortu życia mieszkańców, ale także znacznej redukcji zużycia energii elektrycznej oraz zmniejszenia emisji dwutlenku węgla do atmosfery.

Budowa zeroemisyjnych budynków użyteczności publicznej (obowiązkowa od 2028 r. zgodnie z dyrektywą EPBD), a także **ZWIĘKSZANIE EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ** poprzez renowację i termomodernizację. Wsparcie informacyjne dla programów związanych z renowacją budynków.

ROZWÓJ ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII

Budowa instalacji OZE w obiektach gminnych oraz wsparcie mieszkańców w montażu instalacji OZE poprzez udzielanie informacji o źródłach pomocy finansowej czy porad w załatwianiu formalności. Realizacja działań mających na celu poprawę bilansu energetycznego i zdolności magazynowania energii.

KSZTAŁTOWANIE POLITYKI PRZESTRZENNEJ W OPARCIU O DAŻENIE DO ZIELONEJ TRANSFORMACJI

Wyznaczanie w dokumentach planistycznych obszarów pod rozwój instalacji i elektrowni OZE. Racjonalne kształtowanie terenów pod zabudowę i uwzględnienie dostępności transportu publicznego w kształtowaniu polityk przestrzennych.

ROZWÓJ KOMPETENCJI PRACOWNIKÓW GMINNYCH W OBSZARZE TRANSFORMACJI ENERGETYCZNEJ

Realizacja szkoleń, wyjazdów studyjnych, dzięki którym urzędnicy będą rozwijać swoje kompetencje w obszarze energii odnawialnej, renowacji budynków i efektywności energetycznej, by móc przekazywać swoją wiedzę dalej jako liderzy zielonej transformacji. Umożliwi to także sprawniejszą realizację gminnej polityki energetycznej, realizacji działań z obszaru efektywności energetycznej. Ponadto działanie zakłada cykliczne spotkania międzygminne i międzysamorządowe, w ramach KWS, celem wymiany dobrych praktyk oraz omówienia postępów we wdrażaniu wspólnych celów oraz realizacji projektów.

BUDOWA I ZACIEŚNIANIE WSPÓŁPRACY PUBLICZNO-PRYWATNEJ dla neutralności klimatycznej

Podejmowanie współpracy z przedsiębiorcami na rzecz transformacji energetycznej, poprzez ulgi dla potencjalnych inwestorów i dla istniejących przedsięwzięć, które wpisują się w cele transformacji energetycznej.

ROZWÓJ ZEROEMISYJNEGO TRANSPORTU

Rozwój sieci dróg dla rowerów, uspokojenie ruchu, budowę stacji ładowania pojazdów elektrycznych oraz zapewnienie dostępu do niskoemisyjnego publicznego transportu zbiorowego w ramach współpracy obejmującej samorządy Kotliny Kłodzkiej. Współpraca transgraniczna na rzecz połączeń z Czechami.

Kłodzka Wstęga Sudetów Lokalna Grupa Działania

Lutynia 24

57-540 Łądek Zdrój

www.kws.org.pl

Kłodzka Wstęga Sudetów
Lokalna Grupa Działania

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.”